

cGanga

ಗಂಗಾ ನದೀ ತಟ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ

ಪ್ರಗ್ಯಾಂಬು

ಈ ತೈಮಾಸಿಕ ಡೈಜೆಸ್ಟ್‌ನ ಉದ್ದೇಶವು, ಭಾರತೀಯ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆ ಕಾನ್ಪುರದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾ ನದೀ ತಟ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ (cGanga) ಮೂಲಕ ಹೊರತರುವುದಾಗಿ, ಜಲ ಮತ್ತು ನದಿಗಳ ಪುನಶ್ಚೇತನ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ದೇಶೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಬಂಧಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕರ ನಡುವೆ ಹರಡುವುದು.

ನದಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ: ಗಡಿಯ ಮಹತ್ವ

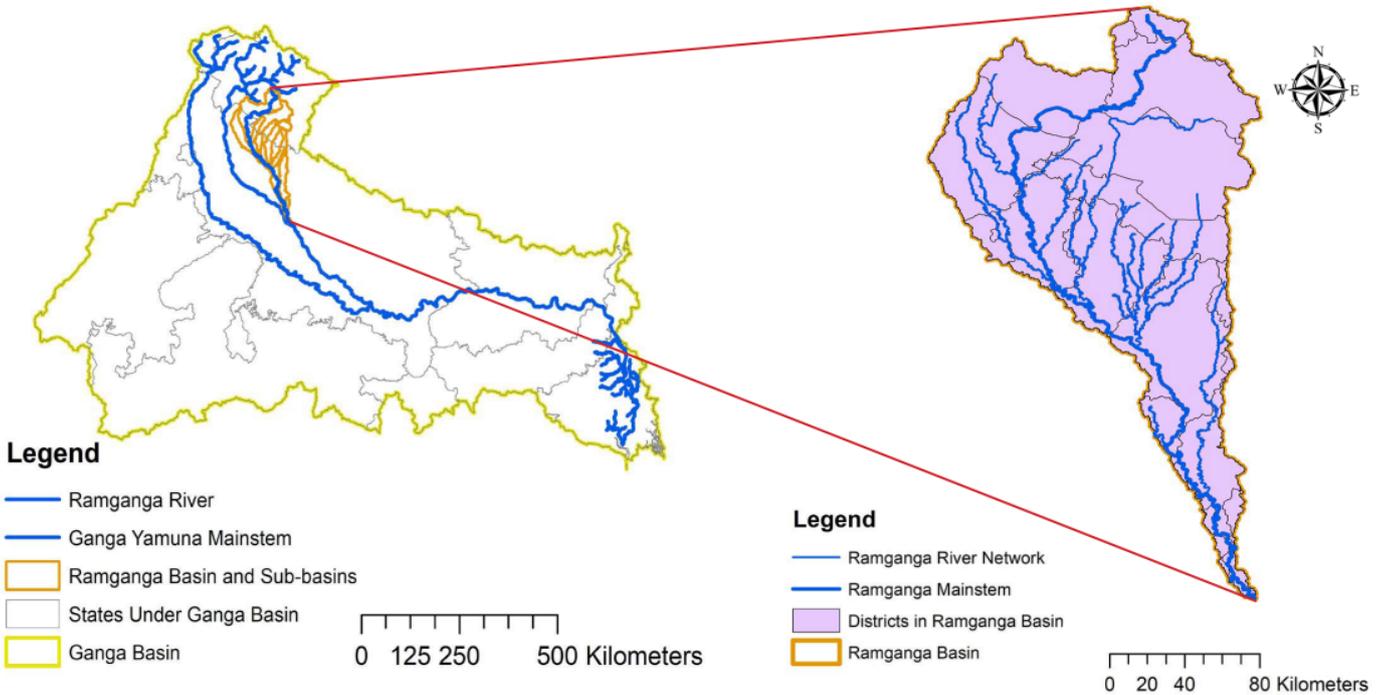
ಪ್ರಗ್ಯಾಂಬು ಡೈಜೆಸ್ಟ್‌ನ ಮೊದಲ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ನದಿ ತಟ ನಿರ್ವಹಣೆ, ನದಿ ಪುನಶ್ಚೇತನ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಪಾಲುದಾರರ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಪಾತ್ರವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದಂತೆ, ನದಿ ತಟ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ನದಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲು, ತಟ ಕುರಿತಾದ ಸಂಪೂರ್ಣ ನದಿಯ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು

ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ವಿವಿಧ ಘಟಕಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಶಗಳ ಕುರಿತು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಗತ್ಯವಿದೆ, ಅದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಮರ್ಥ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಪ್ರಗ್ಯಾಂಬು ಉದ್ಘಾಟನಾ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾದ ನದಿ ತಟ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಈ ಚಕ್ರವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು, ಜಲಾನಯನ ಗಡಿಯನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿ ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

ನದಿ ಉಪಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಜಲ ಸಂಪತ್ತಿನ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಗಡಿ ನಿಯಮಗಳು

ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ಹಾಗೂ ತಟದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುವ ಕೆಟ್ಟ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಅಂದಾಜಿಸಲು ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು, ತಟದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸುಲಭತೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹಲವಾರು ಸಣ್ಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಿಸಬಹುದು. ಈ ಸಣ್ಣ, ಕೃತಕ ಉಪವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಗಡಿಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ನದಿ ಹಲವಾರು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ

ಗಡಿಗಳ ಮೂಲಕ ಹರಿಯಬಹುದು ಅಥವಾ ಹಲವಾರು ನದಿಗಳು ಒಂದೇ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಗಡಿಯೊಳಗೆ ಇರಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಗಂಗಾ ನದಿ ತಟದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಗಡಿಯೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಹಲವು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಗಡಿಗಳೊಂದಿಗೆ, ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಗಡಿಯೊಳಗೆ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ನದಿ ಅಥವಾ ಉಪನದಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ (ಚಿತ್ರ 1).

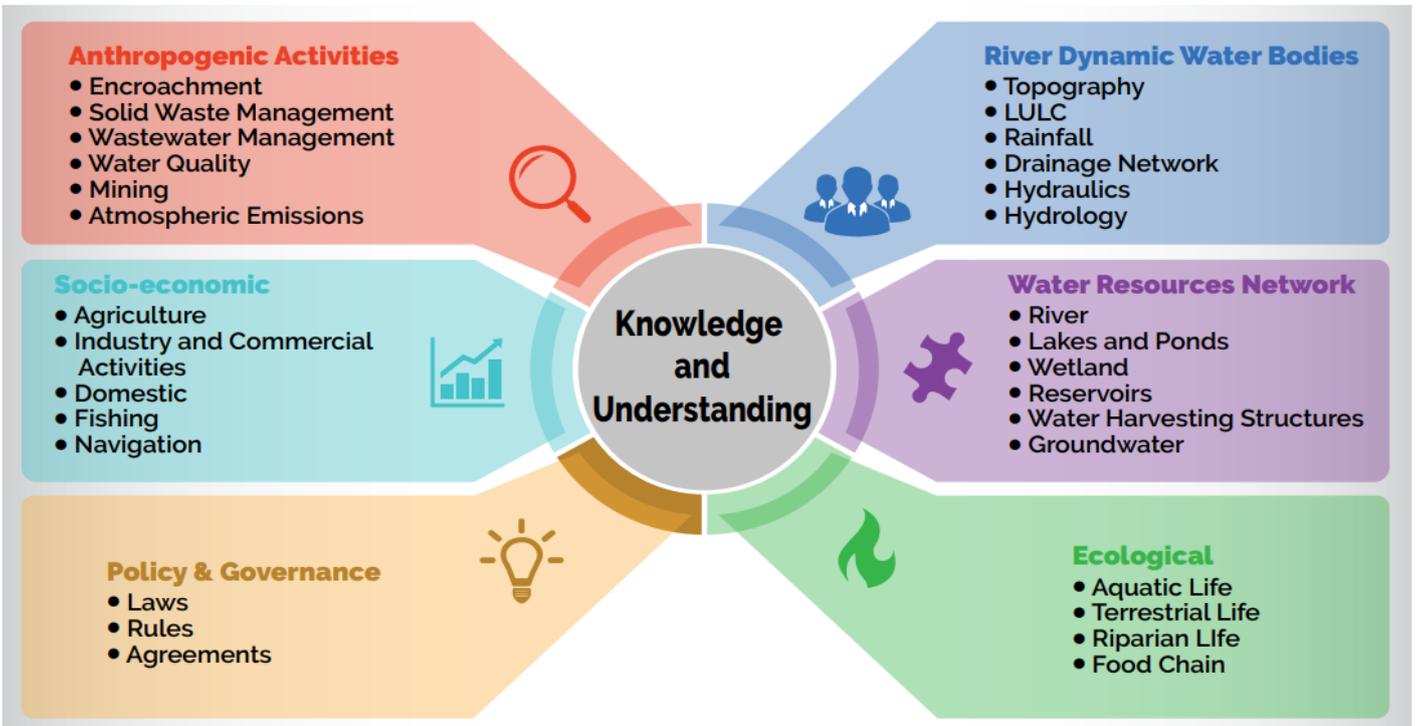
ಚಿತ್ರ 1: ನದಿಗಳ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಗಡಿಗಳ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ

ನದಿಗಳು ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು

ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆ ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯಂತಹ ದೊಡ್ಡ ನದಿಗಾಗಿ ತಟ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಲು ಮೊದಲ ಯಶಸ್ವಿ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಐಐಟಿ ಒಕ್ಕೂಟ (Consortium) ಮಾಡಿತು. ಐಐಟಿ ಒಕ್ಕೂಟ (Consortium) ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಇತರ ಪಾಲುದಾರರಿಗೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ವಿಶೇಷ ವರದಿಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ, ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಿತು. ಗಂಗಾ ನದಿ ತಟ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ (GRBMP) ತಯಾರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಭಾರತವು ಗಂಗಾ ನದಿಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ತಕ್ಷಣದ ಯೋಜನೆ ಅಗತ್ಯವಿತ್ತು. GRBMP ನಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಹೋಗುವ ಪರಿಶೋಧನೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು, ಇದು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾ ತಟದ ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನಕ್ಕಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಿತ್ತು. ಈ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ, ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳ ಚರ್ಚೆಗಳ ಮೂಲಕ, ವಿವಿಧ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಪರಿಶೋಧನೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ ಕೆಳಯಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಪರಿಶೋಧನೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಅರಿಯಲಾಯಿತು. ಹೀಗಾಗಿ, ಪ್ರತಿ ಪರಿಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯಿದ್ದು, ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸರಿಯಾದ ಒಂದು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸುಲಭತೆ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ, ಸರಿಯಾದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ದೊಡ್ಡ (ಮೇಲಿನ) ನದಿ, ಮಧ್ಯಮ (ಉಪನದಿಗಳು) ಮತ್ತು ತಿರಿಯ (ಹಳ್ಳಿಗಳು) ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕವಾಗಿ ವಿಭಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಾತ್ರ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬುದಾಗಿ

ಭಾಸವಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೂ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಬೇಕು, ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಪಾಲುದಾರರ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವುದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಿದ ಪ್ರಮುಖ ಸಮಸ್ಯೆ ಸರಿಯಾದ ಮತ್ತು ವಿವರವಾದ ಮಾಹಿತಿಯ ಕೊರತೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ, ನದಿಗಳು ಮತ್ತು ಜಲಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಅಂಶಗಳು ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಕೊರತೆ ತತ್ಪ್ರಧಾರಿತ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಭವಿಷ್ಯದ ಯೋಜನೆಗಳ ರೂಪಿಸಲಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ದೋಷಗಳನ್ನು ನಿವಾರಣೆಮಾಡಿ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಗಂಗಾ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಚಿತ್ರ 2 ರಲ್ಲಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನದಿಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಯೋಜನೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ, ಆದರೂ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾರವು ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ 2: ಸ್ಥಳೀಯ ಜಲಮೂಲಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಮಾಹಿತಿ/ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆ.

ನಿಮ್ಮ ಜಲಮೂಲಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು: ಇದು ಏಕೆ ಮುಖ್ಯ?

ಚಿತ್ರ 3 ನಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದಂತೆ, ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ವಿವಿಧ ಜಲಸಂಪತ್ತಿಗಳು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಾದರೂ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಸಂಬಂಧವು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಷ್ಟೇ ಇರಬಹುದು ಅಥವಾ ಪೂರ್ಣ ವರ್ಷವೂ ಇರಬಹುದು. ಈ ಡೈಜೆಸ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆಯೇ ಚರ್ಚಿಸಿದಂತೆ, ನದಿಗಳು ಮತ್ತು ಜಲಮೂಲಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಗರಿಷ್ಠ, ಸ್ಥಿರವಾದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ

ಯೋಜಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ, ಒಂದು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಪ್ರದೇಶದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಗಡಿಗಳೊಳಗೆ ಜಲ ಬಜೆಟ್ ಅನ್ನು ನಿರ್ದರಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ, ಅಂದರೆ ವಿವಿಧ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ಲಭ್ಯವಿರುವ ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಆ ನೀರಿನ ಗರಿಷ್ಠ ಸಮರ್ಪಕ ಬಳಕೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಆಧ್ಯತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ದರಿಸಬೇಕು. ಇದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಗಂಗಾ ದಿಂದ ಹೊರಡಿಸಿದ ಆರ್ಥ ಗಂಗಾ ಚಟುವಟಿಕೆ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಕುರಿತಾದ ದಸ್ತಾವೇಜಿನಲ್ಲಿ

ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ಮತ್ತು ಅರ್ಥವಾಗದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ, ಮೊದಲ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಜಲಮೂಲಗಳ ನೀರು ಹಿಡಿಯುವ

ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು, ಅವುಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತ ಬಳಕೆ, ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಕುರಿತು ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

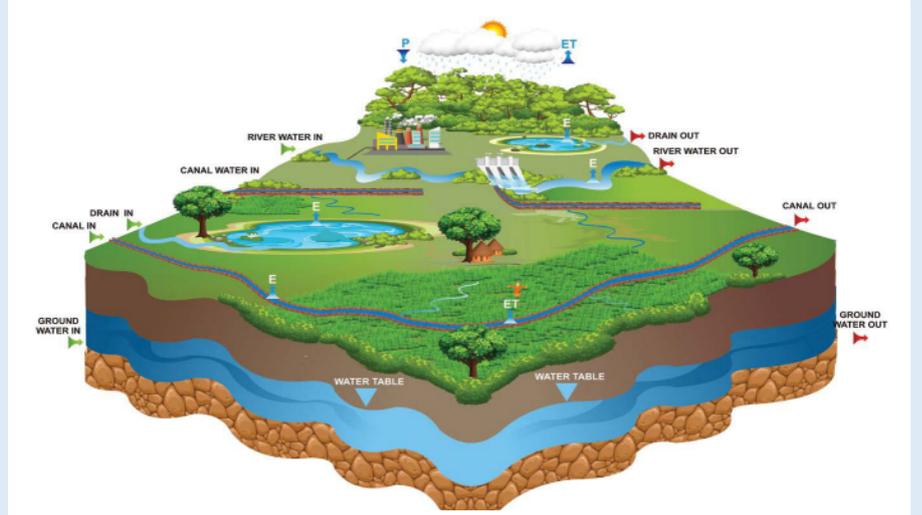

ಚಿತ್ರ 3: ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭೌಗೋಳಿಕ ಗಡಿಯೊಳಗಿನ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರದ ಜಲಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಸಂಬಂಧದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರತಿನಿಧನೆ

ನೀರು ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಲಭ್ಯತೆ, ವಾಸ್ತವಿಕ ನೀರಿನ ಬೇಡಿಕೆ!

ಜಲಚಕ್ರವು ಒಂದು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದ್ದು, ಅದಕ್ಕೆ ಕೃತಕ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಕೆಲವು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟಾಗಬಹುದು. ಹಿಂದೆ ಚರ್ಚಿಸಿದಂತೆ, ಯಾವುದೇ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತು ಹೊರಹೋಗುತ್ತಿರುವ ನೀರಿನ ವಿವರವಾದ ಅಂದಾಜು ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನದ ನಂತರ ಮಾತ್ರ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದು. ಚಿತ್ರ 4 ನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ವಿಧದ ನೀರಿನ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಹೊರಹೋಗುವ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಯಾವುದೇ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಕೊರತೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಆಧಾರಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಲಾ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಯ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಿದ ನಂತರ ಬಳಸಲಾದ ನೀರಿನ ಪುನರ್ವಿನ್ಯೋಗವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆಯೇ? ಯಾವುದೇ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ಮಾನದಂಡವಾಗಬೇಕೇ? ಪ್ರತಿದಿನ ಬಳಸುವ ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ವಾಸ್ತವಿಕ ನೀರಿನ ಬೇಡಿಕೆಯಾಗಿ

ಚಿತ್ರ 4: ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭೌಗೋಳಿಕ ಗಡಿಯೊಳಗಿನ ವಿವಿಧ ನೀರಿನ ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ನಿರ್ಗಮನ ಮೂಲಗಳ ಚಿತ್ರಾತ್ಮಕ ಪ್ರತಿನಿಧನೆ

ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಜಲಚಕ್ರದಿಂದ ಹೊರ ಹೋಗುವ ನೀರನ್ನು ವಾಸ್ತವಿಕ ಬೇಡಿಕೆಯಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾ? ಇಂತಹ ಹಲವಾರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿವೆ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಉತ್ತರಗಳು ನೀರಿನ ಮತ್ತು ಜಲಮೂಲಗಳ

ಸ್ಥಿರವಾದ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ತುಂಬಾ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದ ನಂತರ ಮಾತ್ರ ಯಾವುದೇ ಪ್ರದೇಶ, ರಾಜ್ಯ ಅಥವಾ ದೇಶವನ್ನು ನೀರಿನ ಅಧಿಕೃತ ಅಥವಾ ಕೊರತೆಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು.

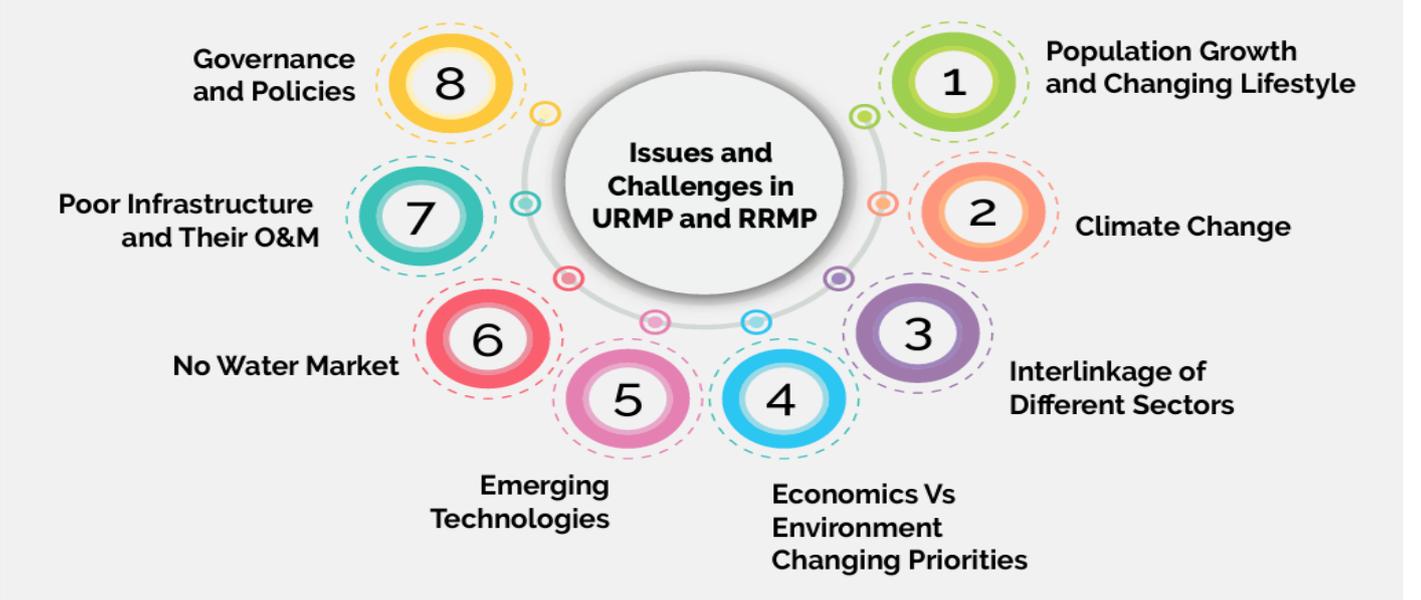
ನೈಸರ್ಗಿಕ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಗಡಿಗಳೊಳಗಿನ ನದಿ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಈ ಡೈಜೆಸ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಮುಂಚೆ ಚರ್ಚಿಸಿದಂತೆ, ಯಾವುದೇ ನದಿ ತಟ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ನದಿಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಾದ್ಯಂತ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಗಡಿಗಳ ಕುರಿತು ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ನದಿಗಳ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಹರಿವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಮಾನವ ವಸತಿಗಳು ಎರಡೂ ಇರಬಹುದು, ಹಾಗಾಗಿ ಇಂತಹ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ನದಿಗಳ ಬಳಕೆ, ನದಿಗಳ ನೈಸರ್ಗಿಕ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಆಧಾರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಬೇಕು.

- ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ, ಇತರ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಣವಾಗಿರುವ ಅಥವಾ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರನ್ನು ಹೊತ್ತೊಯ್ಯುವ ಎಲ್ಲಾ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಚರಂಡಿಗಳ ಪುನಶ್ಚೇತನ ಮಾಡಬೇಕು.
- ಮಳೆ ನೀರಿನ ಚರಂಡಿಗಳು ಮತ್ತು ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರಿನ ಚರಂಡಿಗಳು ವಿಭಜಿತವಾಗಿರಬೇಕು,

ಏಕೆಂದರೆ ಇವುಗಳು ಬೆರಸಿದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯ ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮಾತ್ರ ಕೆಟ್ಟದಲ್ಲ, ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರಿನ ಒಟ್ಟು ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಅದರ ಶುದ್ಧೀಕರಣದ ವೆಚ್ಚವೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ.

- ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಿದ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರನ್ನು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಚರಂಡಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೆರೆ/ಜಲಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕು, ಇದು ನೀರಿನ ಸರಬರಾಜಿನಲ್ಲಿ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಪುನರ್ವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡಬಹುದು. ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ಪುನರ್ವಿನಿಯೋಗದ ನೀರು ಲಭ್ಯವಿದ್ದರೆ, ನೀರಿನ ವ್ಯಾಪಾರ/ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಕೂಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತವೆ.
- ನೈಸರ್ಗಿಕ ಚರಂಡಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೆರೆ/ಜಲಮೂಲಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಪರ್ಕಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಇದು ಜಲಮೂಲಗಳಿಗೆ ದೀರ್ಘಕಾಲದವರೆಗೆ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಲ್ಲದೆ, ಭೂಗತ ಜಲದ ಮರುಭರ್ತಿಗೆ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹ ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳ ಲಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು “ಪ್ರತಿ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ನಲ್ಲಿ - ಪ್ರತಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು” ಗಾಗಿ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹ / ನೀರು ಕೃಷಿ

ಸರ್ಕಾರವು ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಪ್ರತೀ ಮನೆಗೆ ನೀರನ್ನು ಪೂರೈಸುವಂತಹ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ದೇಶದ ಅನೇಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದು ಸ್ಥಳೀಯ ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಜನರು ತಮ್ಮ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ನೀರನ್ನು ತರಲು ದೂರದ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹರ್ ಘರ್ ಜಲ್ ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕ ಇಂತಹ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಇತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ನೀರು ಪೂರೈಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 3.5 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿದೆ, ಮತ್ತು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆ ತುಂಬಾ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕ ಆರಂಭಿಕ ಪೂರೈಕೆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು, ಜಲಮೂಲಗಳ ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿದ್ದೇವೆ? ಈ ರೀತಿಯ ದೂರದ ಜಲಪೂರೈಕೆ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಅಧಿಕೃತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲಿನ ಭಾರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು ತಾರ್ಕಿಕವಾದದ್ದಾಗಬಹುದು, ಆದರೆ ನೀರಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಜನರಿಗೆ ಇದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನೀರು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಾವು ಮಾಡಬಹುದೇ? ಅಥವಾ ಈ ಎರಡು (ಸ್ಥಳೀಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಹರ್ ಘರ್ ಜಲ್ ಯೋಜನೆ)

ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಯಾವುದೇ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬಹುದು, ಇದರಿಂದ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಲಪೂರೈಕೆ ಮುಂದುವರಿಯಬಹುದು ಮತ್ತು ಈ ಯೋಜನೆ ಕೇವಲ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗದು. ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತಗಳೊಂದಿಗೆ, ವಿಷಯ ತಜ್ಞರೂ ಕೂಡ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿ ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. cGanga (cGanga) ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ, ಜಲ ಸಂಗ್ರಹ / ನೀರು ಕೃಷಿ ಈ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ದೂರದ ನೀರು ಸಾಗಣೆಗಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ದೂರದೃಷ್ಟಿಯ ವಿಕಲ್ಪವಾಗಿರಬಹುದು. ಇಂತಹ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರು ತಮ್ಮವೇ ಮಳೆಯ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು, ಜಲಸಂಗ್ರಹ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಭೂಮಿಯ ಮಾಲೀಕರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೂ. ನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಜಮೀನುಗಳು ಮತ್ತು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮಯ ಬಳಕೆಯಾಗದ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರೈತರು ಇಂತಹ ಸ್ಥಳೀಯ ಜಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗದ ಲಾಭಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು

ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ

ಗಂಗಾ ನದೀ ತಟ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ (cGanga)

ಭಾರತೀಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ ಕಾನ್ಪುರ್, ಕಾನ್ಪುರ್ 208 016, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ, ಭಾರತ

Email:info@cgganga.org,Website:www.cganga.org,ContactNo.:+915122597792

©cGanga,2021